

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1695/2021
20.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Весне Станковић и Јелене Ивановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Република Српска, чији је пуномоћник Горан Живковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7637/19 од 24.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 20.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7637/19 од 24.09.2020. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Првим ставом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 27141/16 од 27.03.2019. године, исправљене решењем истог суда П 27141/16 од 04.08.2020. године, делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да за период од 18.05.1992. године до 31.10.2018. године тужиоцу на име материјалне штете због изгубљене зараде исплати појединачно означене новчане износе са законском затезном каматом од њихове месечне доспелости до исплате. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да суд обавезе тужену да за исти период тужиоцу на име материјалне штете због изгубљене зараде исплати појединачно означене износе са законском затезном каматом од њихове месечне доспелости до исплате. Трећим ставом изреке обавезана је тужена да на име месечног износа ренте за период од 01.11.2018. године, па убудуће док за то буду постојали законски услови или одлуком суда висина ренте не буде измењена, тужиоцу исплаћује износ од 25.706,13 динара, с тим што заостале а неисплаћене износе ренте има исплатити одједном. Четвртим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да суд обавезе тужену да на име будућег износа месечне ренте плаћа још по 28.226,53 динара, почев од 01.11.2018. године док за то буду постојали законски услови или одлуком суда висина ренте не буде измењена. Петим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да суд обавезе тужену да тужиоци исплати законску затезну камату на месечни износ ренте од 53.932,66 динара од доспелости појединачних месечних износа до исплате. Шестим ставом изреке обавезана је тужена

да на име трошкова парничног поступка тужиоцу исплати износ од 633.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, док је захтев за исплату законске затезне камате од пресуђења до извршности одбијен као неоснован.

Првим ставом изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7637/19 од 24.09.2020. године одбијена је као неосновна жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 27141/16 од 27.03.2019. године, исправљена решењем истог суда П 27141/16 од 04.08.2020. године у првом, трећем и у делу шестог става изреке којим је одбијен као неоснован захтев за исплату законске затезне камате на трошкове поступка за период од пресуђења до извршности. Другим ставом изреке преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 27141/16 од 27.03.2019. године, исправљена решењем истог суда П 27141/16 од 04.08.2020. године у другом ставу изреке тако што је обавезана тужена да на име накнаде материјалне штете због изгубљене зараде тужиоцу за период од 18.05.1992. године до 31.10.2018. године исплати појединачно означене новчане износе са законском затезном каматом од њихове месечне доспелости до исплате. Трећим ставом изреке преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду п 27141/16 од 27.03.2019. године, исправљена решењем истог суда П 27141/16 од 04.08.2020. године у четвртном ставу изреке тако што је обавезана тужена да на име месечног износа ренте тужиоцу, поред досуђеног износа од 25.706,13 динара, плаћа још 25.706,13 динара, укупно 51.412,26 динара почев од 01.11.2018. године, док за то буду постојали законски услови или док одлуком суда висина ренте не буде измењена, с тим што је заостале, неисплаћене износе ренте од 01.11.2018. године дужна исплатити одједном, док је за износ од 2.520,40 динара на име месечног износа ренте тужбени захтев одбијен као неоснован. Трећим ставом изреке преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 27141/16 од 27.03.2019. године, исправљене решењем истог суда П 27141/16 од 04.08.2020. године, у ставу петом изреке тако што је обавезана тужена да тужиоцу за сваки месечни износ ренте од 51.412,26 динара почев од 01.11.2018. године, па убудуће, законску затезну камату исплати од појединачне месечне доспелости сваког првог у месецу за претходни месец, док је захтев за исплату законске затезне камате на месечне износе ренте од по још 2.520,40 динара од доспелости појединачних износа до исплате одбијен као неоснован. Четвртим ставом изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у преосталом делу шестог става изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 27141/16 од 27.03.2019. године, исправљене решењем истог суда П 27141/16 од 04.08.2020. године, тако што је обавезана тужена да на име трошкова парничног поступка тужиоцу исплати износ од 924.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Петим ставом изреке одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију сходно члану 403. став 2. тачка 2. ЗПП.

Тужилац је доставио одговор на ревизију тужене.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11....87/18), Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању следи да је дана 18.05.1992. године у месту Модрича, приликом извршавања задатака у активним борбеним дејствима тужилац рањен као припадник тадашње ЈНА, ВП .. Добој. По признању својства ратног војног инвалида четврте категорије са 80% војног инвалидитета трајно, тужилац је

право на личну инвалиднину остваривао у периоду од 01.07.1996. године до 31.10.2013. године. Правноснажном пресудом Другог општинског суда у Београду П 4107/02 од 13.01.2005. године тужиоцу је признато право на накнаду нематеријалне штете због последица рањавања дана 18.05.1992. године (прострелна рана трбуха са раскидом јетре, жучне кесе и десног бубрега). Пре рањавања, од фебруара 1991. године, тужилац је радио у Предузећу „ББ“ у Славонском Броду где је у радном односу на неодређено време у ковачници обављао браварске послове све до новембра 1991. године када је због погоршања безбедносне ситуације напустио Хрватску и преселио се у Босански Брод. Након рањавања тужилац је на рехабилитацији провео период до 1995. године, а након опоравка није био у радном односу. Пријављен је као незапослено лице – неквалификовани радник са осам разреда основне школе код Завода за запошљавање Републике Српске у периоду од 1995. године до 09.09.2009. године. У наведеном периоду није остваривао право на накнаду за случај незапослености, ни права из пензијског и инвалидског осигурања код Фонда ПИО Републике Српске. На основу налаза и мишљења вештака медицине рада и неуропсихијатра умањење опште радне способности код тужиоца је утврђено у висини од 50%. Он није у могућности да обавља теже физичке послове који захтевају дуже физичко и психичко напрезање, дуже стајање и чување, посао који обавља не би требао да драматично мења навике у исхрани што је ограничавајући фактор за извођење послова који захтевају одсуство од куће и исхрану ван кућних услова. Када нема болове тужилац може да обавља активности везане за личну хигијену, припрему и конзумирање хране као и интелектуалне и лакше физичке активности. У могућности је да управља моторним возилом, али је исто ризично с обзиром да је оштећење пажње изазвано анксиозношћу коју трпи у склопу посттрауматског стресног поремећаја. Теже се концентрише на посао, интелектуални или мануелни, отежано му је читање, писање, рачунање или прецизни рад алатима и руковање машинама. Због наведених здравствених тегоба није успео да се запосли на пословима које је обављао пре рањавања као неквалификовани радник.

Налазом вештака економско финансијске струке утврђен је укупан износ накнаде нематеријалне штете, који је у појединачно означеним износима дат за читав спорни период, заједно са утврђеним износом месечне ренте.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања и оцене неоснованости приговора застарелости потраживања истакнутог тужбом од 26.04.2007. године поднетом пре истека петнаестогодишњег рока застарелости кривичног гоњења за кривично дело оружане побуне из члана 124. КЗЈ, чијим је извршењем тужиоцу проузрокована штета, првостепени суд је тужбени захтев делимично усвојио, признајући тужиоцу накнаду материјалне штете у висини просечне зараде три упоредна неквалификована радника у предузећу за радове у грађевинарству и услуге „Врач“ доо из Српског Брода, умањеног за 50% преостале радне способности тужиоца на које износе је истом признао законску затезну камату од појединачне месечне доспелости до исплате.

Поступајући по жалбама парничних странака другостепени суд је утврђено чињенично стање прихватио као правилно и потпуно утврђено. Правилним је оценио примењено материјално право код разматрања приговора застарелости и основа потраживања, али је првостепену пресуду преиначио у делу којим је сагласно преосталом обиму очуване радне способности тужбени захтев делимично одбијен за износ од 50% утврђене просечне месечне зараде ниско квалификованог радника.

Образлажући своје становиште другостепени суд је навео да независно од околности што је тужиочева радна способност према усаглашеном налазу вештака хируршке и неуропсихијатријске струке умањена за 50%, он због телесних повереда

задобијених ватреним оружјем као припадник ЈНА у ратним дејствима деведестих година прошлог века, у спорном периоду од рањавања дана 18.05.1992. године није био у могућности да својим радом остварује зараду, сагласно чему је због губитка прихода у целости тужена одговорна да му сходно члану 188, члану 189. и члану 195. став 2. ЗОО накнади материјалну штету у виду изгубљене зараде и ренте у пуном обиму, у висини утврђеној прихваћеном варијантом налаза вештака економско финансијске струке.

Према оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применом цитираних одредби материјалног права првостепену пресуду преиначио, усвајајући незастарело потраживање у целости и у висини утврђеној прихваћеним делом налаза вештака економско-финансијске струке, тако да се неосновано ревизијом другостепена пресуда оспорава због погрешне примене материјалног права.

Чланом 154. и чланом 155. ЗОО регулисани су правни институт накнаде штете и видови штете – нематеријалне и материјалне у облику стварне штете и изгубљене добити. Чланом 173. и чланом 174. ЗОО предвиђена је одговорност лица која се бави опасном делатношћу за штету насталу од те делатности, осим ако се докаже да иста није била узрок штете.

Сагласно цитираним одредбама материјалног права доведених у везу са чланом 218. и чланом 219. став 1. Закона о служби у оружаним снагама, који је важио у време тужиочевог повређивања, правилно је од стране нижестепених судова оцењен основ одговорности тужене имајући у виду да је материјална штета на страни тужиоца настала у оружаним сукобима када је он као припадник тадашње ЈНА, ВП .. Добој у сукобу са паравојним формацијама рањен дана 18.05.1992. године, а која штета се огледа у изгубљеној заради, те је правилно као неоснован оцењен и приговор застарелости потраживања. У конкретном случају штета је проузрокована кривичним делом оружане побуне из члана 124. КЗЈ, тако да потраживање застарела у року од 15 година од дана настанка штете. Сходно члану 377. ЗОО наведени рок застарелости тече од дана повређивања 18.05.1992. године, па како до дана подношења тужбе 26.04.2007. године исти није протекао, то се тужба сматра благовременом.

Противно ревизијским наводима другостепени суд је правилном применом члана 195. ЗОО одлучио о основаности истакнутог тужбеног захтева, те је тужиоцу досудио изгубљену зараду и будућу ренту сагласно степену његовог телесног оштећења и последицама манифестованим у физичком дефициту и посттравматском стресном поремећају, који сагласно налазу вештака хируршке и неуропсихијатријске струке истог онемогућавају у привређивању.

Чланом 195. став 1. ЗОО прописано је да ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље дужан је истом надокнадити трошкове лечења и друге потребне трошкове, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења. Ставом 2. истог члана прописано је да ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду или су му потребе трајно повећане или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету.

У складу са цитираним одредбама материјалног права тужиоцу накнада штете до пресуђења припада у месечним износима изгубљене зараде, а рента од пресуђења, па убудуће. Висина потраживања утврђена је налазом вештака економско финансијске струке имајући у виду да тужилац након повређивања никада није био у радном односу и да је у знатном периоду након окончања лечења 1995. године био пријављен Заводу за незапослена лица, током ког период није примао накнаду за време незапослености. Досуђена накнада материјалне штете је у узрочно-последичној вези са тужиочевим

рањавањем, јер се према редовном току ствари могло очекивати да би он, да није било штетног догађаја, обављао послове неквалификованог радника са завршеном осмогодишњом школом, са којим степеном образовања је пријављен на бироу.

Противно наводима ревизије, а правилном применом члана 277. став 1. ЗОО тужиоцу је законска затезна камата на месечне износе потраживања призната од њихове доспелости, до исплате, с обзиром да није било места примени члана 279. став 3. ЗОО, јер се не ради о повременим новчаним давањима, а побијање ревизијом оспорене пресуде због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања искључено је одредбом члана 407. став 2. ЗПП.

Правилном применом члана 153. став 1, члана 154. став 1. и члана 163. став 2. ЗПП, те одредаба Адвокатске тарифе, тужиоцу су трошкови поступка досуђени у правилно обрачунатом износу, са законском затезном каматом од извршности до исплате (члан 277. став 1. и члан 324. став 2. ЗОО).

На основу изложене правне аргументације, сходно члану 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Како ревизија тужене није усвојена, а одговор на ревизију сходно члану 154. став 1. није неопходни трошак, захтеви парничних странака за накнаду трошкова ревизијског поступка одбијени су као неосновани у складу са чланом 165. став 1. ЗПП.

Председник већа-судија
Марина Милановић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић